

**Toespraak proclamatie afgestudeerden dinsdag 28 juni 2011,
door mevrouw Annick Haesaerts, directeur**

Beste leerlingen,
Geachte ouders,
Geachte genodigden,
Dames en heren,
Waarde collega's,

Namens directie en personeel van Campus De Brug Vilvoorde heet ik u op mijn beurt van harte welkom op deze plechtige proclamatie voor onze afgestudeerden uit het 6de jaar technisch en de 7de jaren van het schooljaar 2010 – 2011.

Voor hen is dit een bijzondere gebeurtenis in hun jonge leven. Het behalen van het getuigschrift secundair onderwijs is een eerste belangrijke stap in hun zoektocht naar een plaats in de hedendaagse samenleving.

Het is dan ook normaal dat we dit op gepaste wijze en met de nodige luister vieren. Daarom, dames en heren, wil ik in de eerste plaats het woord richten tot onze jongafgestudeerden.

Beste leerlingen, kijk naar deze foto. Ze werd vorig jaar genomen ter gelegenheid van de proclamatie van jullie voorgangers uit de lichter 2009-2010. Ditzelfde heerlijke moment staat jullie straks ook te wachten! Over een goed uur zijn jullie “oud-leerlingen” van Campus De Brug. Een beetje stout zou ik kunnen stellen: dan zijn jullie eindelijk van ons verlost... en wij van jullie...

Maar natuurlijk is dat niet zo en voelt het anders aan. Dit is altijd een beetje een emotioneel moment en ik ben zelfs geneigd om te zeggen: we gaan elkaar missen!

Dus, jongelui: hartelijk en oprecht gefeliciteerd, namens het directieteam en alle personeelsleden van Campus De Brug. Onderschat het belang van dit papiertje niet: het blijft een noodzakelijke voorwaarde om hogere studies aan te vatten en het is onontbeerlijk om op de arbeidsmarkt op zoek te gaan naar een passende job.

Ik wil bij dit laatste punt toch even blijven stilstaan. Vorig jaar, op ditzelfde tijdstip, zaten we nog in een zware economische crisis. Toch bracht onze gastspreker van toen, dhr. Fons Leroy, afgevaardigd-bestuurder van de VDAB, hier een zeer positieve boodschap en hield hij een warm pleidooi voor het technisch – en beroepsonderwijs, onder meer omwille van het groot aantal knelpuntberoepen en het zeer gunstige perspectief dat vele afgestudeerden uit ons type onderwijs hebben op de arbeidsmarkt.

Vandaag, precies een jaar later, trekt de economie weer aan, het aantal vacatures in de meeste knelpuntberoepen is nog verder toegenomen en dus is de boodschap van vorig jaar van dhr. Leroy actueler dan ooit.

De situatie en de cijfers zijn verbijsterend. Vorige maand telde België officieel 470.000 werklozen. Tel daar de werklozen bij in alle andere bijzondere stelsels en statuten, en je zit al snel rond het miljoen!

Ons Koninkrijkje België telt dus ongeveer 1 miljoen werkloze en werkzoekende burgers en toch zijn er duizenden vacatures en zoeken honderden bedrijven koortsachtig en soms ten einde raad naar geschikte kandidaten (met pieken in de sectoren electromechanica, zorg, logistiek en veiligheid, allemaal studierichtingen aan onze school).

Steeds weer blijkt dat leerlingen uit het technisch – en het beroepsonderwijs sneller aan een job geraken dan leerlingen uit andere onderwijstypes.

Welk doorslaggevend argument kunnen wij hanteren om ons onderwijstype te promoten dan het perspectief en de vele garanties voor onze leerlingen op een snelle tewerkstelling na het beëindigen van hun studies aan onze Campus De Brug?

Alle ouders weten hoe belangrijk een goede school voor hun kinderen is, omdat ze weten dat alles begint en eindigt met goed onderwijs, goed opgeleide en gemotiveerde leraren, met andere woorden: een wervend en aantrekkelijk pedagogisch project waarin men zich kan vinden en herkennen, en dat een toekomstperspectief biedt aan jonge mensen.

In Vlaanderen, dat zich toch zo graag zelfvoldaan op de borst klopt, is op dat vlak nog veel werk aan de winkel. Zo wordt er voortdurend geschermd met statistieken van onder meer de OESO waaruit zou moeten blijken dat ons onderwijs tot de beste in Europa en zelfs in de wereld behoort.

Dit is slechts zeer gedeeltelijk juist en geldt dan nog enkel voor bepaalde studierichtingen in het ASO. Uit diezelfde studies blijkt eveneens dat ons technisch – en beroepsonderwijs tot de minst performante in Europa behoort en dat onder meer de Scandinavische landen stukken beter scoren.

Een van de oorzaken hiervan is dat het technisch – en beroepsonderwijs blijven kampen met een imagoprobleem. Ondanks vage beloftes door de overheid, wordt daar bitter weinig of niets aan gedaan. Leerlingen blijven dan ook, ten onrechte zo blijkt in vele gevallen, massaal kiezen voor het ASO en als het daar niet lukt, komen ze in het bekende watervalstelsel terecht.

In het licht van het nog steeds groeiend aantal vacatures voor vakgerichte, technische en technologische beroepen, wordt het dan ook hoog tijd om aan dit imagoprobleem, maar ook aan het negatief zelfbeeld, iets te doen en ons type onderwijs de kansen, de troeven en de middelen te geven waarop het recht heeft.

Onze beleidsmakers zouden alvast kunnen beginnen met de A, de T en de B te schrappen en nog enkel te spreken over SO (secundair onderwijs). In de onderwijshervorming, die thans op til staat, is dit laatste voorzien, maar ik hoop dat het niet alleen bij deze semantische verandering zal blijven.

Een ander cliché dat voortdurend opduikt, is dat van het zogenaamde “rijke Vlaanderen”. De realiteit is anders en veel genuanceerder. Uit de “Armoedebaarometer” voor Vlaanderen, die vorige maand werd gepubliceerd, blijkt onder meer het volgende:

- 1 op 12 kinderen wordt in het rijke Vlaanderen geboren in een kansarm gezin (dat is een verdubbeling op 10 jaar tijd)
- 1 op de 5 jongens verlaat het middelbaar onderwijs zonder diploma
- Meer dan 15 procent van de jongeren is werkloos
- Het zogenaamde “activeringsbeleid” om mensen weer aan het werk te krijgen, is mislukt

Om al deze redenen moet Vlaanderen investeren in armoedebestrijding, sociale woningen, zorg, kinderopvang, maar ook en vooral in onderwijs en bijscholing. Ik zei het al: alles begint en eindigt met onderwijs.

Dit probleem stelt zich ook in andere landen, maar we moeten dus niet denken dat het in “het rijke Vlaanderen” niet bestaat. In een recent interview werd aan Jacques Delors, oud-voorzitter van de Europese Commissie, de volgende vraag gesteld: *“Wat zijn volgens u de grootste problemen waarmee de Europese landen de komende tijd te kampen krijgen?”*.

De 85-jaar jonge Delors, nog steeds even helder denkend, hard werkend en strijdvaardig als 30 jaar geleden, had het in zijn antwoord niet over bijvoorbeeld de crisis van de euro of andere actuele thema's, maar antwoordde het volgende (ik citeer):

“Mijn grootste bekommernis gaat uit naar de jeugd, die we aan hun lot hebben overgelaten. Zij die halverwege met school gestopt zijn en zonder opleiding, zonder werk en zonder toekomst zitten. In Frankrijk verlaten elk jaar 120.000 leerlingen vroegtijdig de school. Andere landen vertonen gelijkaardige cijfers. De meeste van deze jongeren hebben dus geen kennis en zelfvertrouwen om aan hun eigen leven te bouwen, om het zowel professioneel als privé in eigen handen te nemen en vorm te geven. Ik verwijt de vorige generaties deze droevige stand van zaken. Alles wat naar orde, gezag, hiërarchie, respect voor kennis en ervaring, tolerantie voor andersdenkenden ruikt, moest blijkbaar van de baan. De gevolgen voor deze jongeren zijn catastrofaal en de verantwoordelijkheid van instellingen zoals het onderwijs zijn verpletterend.” (einde citaat)

Dit zijn harde woorden van een oude, maar wijze man. Op een plechtige avond als deze moeten we daar misschien toch eventjes over bezinnen, samen met onze afgestudeerden. Dat mag, want de jonge mensen die we vanavond uitwuiwen, hebben het wel gehaald, zij behoren tot degenen die volgehouden hebben, zij staan aan de drempel van een leven, waarvan we hopen, met de woorden van Jacques Delors, dat ze het *“zowel professioneel als privé in eigen handen nemen en vorm geven”*.

Bij het uitstippelen en vorm geven van een toekomsttraject voor jongeren en hun kansen om het in de samenleving waar te maken, speelt de school dus een cruciale rol, die nauwelijks kan onderschat worden. We zijn ons daarvan volkomen van bewust.

Onderwijs is een zeer complexe materie geworden en de school is een organisatie met niet alleen een opvoedkundige maar tegelijk ook een belangrijke maatschappelijke taak. Als school ontsnappen we niet aan deze dualiteit. Bovendien moeten we rekening houden met een aantal ontwikkelingen in de samenleving die het ‘managen’ van een school er niet op vergemakkelijken. Bijvoorbeeld het feit dat waarden als gezag en respect niet meer als evident worden ervaren en permanent in vraag worden gesteld.

De naar Canada uitgeweken Hongaarse filosoof en socioloog Frank Furedi, een linkse jongen, verwoordt het bijzonder hard en redelijk ongenueanceerd in zijn laatste boek, De terugkeer van het gezag (ik citeer):

“We voelen ons vaak slecht bij gezag. Op school vertaalt zich dat in het ‘top down’ verwerpen van elke vorm van hiërarchie: de leerlingen verwerpen het gezag van de leraren, de leraren contesteren op hun beurt het gezag van hun hiërarchie. We vinden met zijn allen gezag verdacht en daardoor zwalpen leerkrachten en leerlingen vaak rond in een stuurloze sloep.” (einde citaat)

Bij Campus De Brug hebben we gekozen voor een aanpak, die de filosofie van het pedagogisch project van het GO! (het onderwijs van de Vlaamse gemeenschap), zo veel mogelijk probeert te concretiseren.

We opteren daarbij bewust voor een niet-autoritair model, waarbij ervan uitgegaan wordt dat elke leerling kwaliteiten en talenten heeft, die kunnen en moeten ontwikkeld worden, volgens het principe: *“Plus est en vous!”*

In dit model en in de driehoeksrelatie leerling-leraar-directie mag de focus dus niet enkel liggen op gezag, en nog minder op macht of blinde volgzaamheid, maar ook op respect voor elk individu, luisterbereidheid, verdraagzaamheid in de omgang en individuele verantwoordelijkheid van eenieder, ook van de ouders.

We hebben hier niet gekozen voor de gemakkelijkste weg. Ons model kost meer energie en tijd en leidt vaker tot meningsverschillen en conflicten dan het meer autoritaire en hiërarchische exemplaar, zoals dat bestaat in andere onderwijsnetten. Op termijn levert het echter betere en duurzamere oplossingen op en, vooral, mooiere, eerlijkere en ‘betere’ mensen...

Beste leerlingen, beste afgestudeerden, ik hoop dat dit filosofisch stukje in mijn speech jullie nog meer dan reeds het geval was heeft doen beseffen dat de rol die jullie leerkrachten gespeeld hebben op weg naar het behalen van dit diploma, van enorm belang is geweest. Vergeet straks dan ook niet hen daarvoor zeer uitdrukkelijk te bedanken en te knuffelen! Nu mag dat!

Jullie nieuwe status van “oud-leerling” betekent natuurlijk niet dat we vanavond definitief afscheid van jullie nemen. Dit is geen afscheid maar een tot weerziens! We hopen dat jullie de school niet zullen vergeten en nog geregeld eens zullen langskomen op één van onze talrijke activiteiten.

Over enkele jaren willen wij opnieuw trots op jullie zijn, als we bijvoorbeeld horen dat jullie een gezin hebben gesticht, of een leuke baan op de kop hebben getikt, kortom als jullie het geluk hebben gevonden. Op die manier worden jullie de beste ambassadeurs van Campus De Brug en van het GO! en zijn pedagogisch project.

Ik wens hier ook zeer uitdrukkelijk jullie ouders, familie en verwanten te bedanken voor het vertrouwen dat ze aan deze school hebben geschonken. Zoals gezegd, proberen het lerarenteam en alle medewerkers van deze Campus elke dag – en niet steeds in gemakkelijke omstandigheden – het allerbeste van zichzelf te geven om jonge mensen optimaal voor te bereiden op hun verdere persoonlijke ontplooiing en hun rol binnen de samenleving.

De steun en het begrip, maar ook de actieve medewerking en constructieve kritiek van de ouders en van alle schoolparticipanten – schoolraad, leerlingenraad, CLB, ... – is daarbij van groot belang en wordt door ons erg gewaardeerd.

Ik dank mijn algemeen directeur van de scholengroep, de heer Robert Steuts, en de coördinerend directeur, de heer Rony Goossens, voor hun onafgebroken steun en hun geloof in onze bijzondere school en haar project.

Ik dank alle personeelsleden (leerkrachten, directiesecretariaat en secretariaten, administratief –, technisch – en onderhoudspersoneel) van Campus De Brug, voor hun dagelijkse inzet.

Ik dank heel in het bijzonder Viviane Vanden Wyngaert, mijn adjunct-directeur, tegelijk mijn rechter en linker arm, voor haar tomeloze inzet, haar geduld en loyaliteit.

Ten slotte dank ik alle genodigden van deze avond voor hun aanwezigheid en het schenken van mooie prijzen:

- 1) onze gastspreker, Tony Mary, voor zijn mooie woorden en “levenslessen”
- 2) de politici, die met hun aanwezigheid telkens hun belangstelling en betrokkenheid bij onze school kracht bijzetten
- 3) de verschillende vertegenwoordigers uit de onderwijswereld, het socio-economische middenveld, de ambtenarij of de ondernemerswereld
- 4) alle sympathisanten van het GO!

Ondanks hun drukke agenda's, hebben al deze mensen er aan gehouden hier aanwezig te zijn om onze afgestudeerden geluk te wensen. Dat geeft een bijzonder goed gevoel.

Geachte dames en heren, ik wens u nog een zeer aangename en feestelijke avond, en uiteraard nu al een geweldige vakantie!
En zoals ik ieder jaar zeg: *“Que la fête commence!”*

Annick Haesaerts
Directeur

Vilvoorde, 28 juni 2011